

เรื่อง ประเพณีการสงฆ์น้ำพระ

รายละเอียด

การสงฆ์น้ำพระ มี ๒ แบบ คือ

๑) การสงฆ์น้ำพระพุทธรูป

๒) การสงฆ์น้ำพระภิกษุสามเณร

การสงฆ์น้ำพระพุทธรูป อาจจะจัดเป็นขบวนแห่ หรืออัญเชิญพระพุทธรูปมาประดิษฐานในที่อันเหมาะสม การสงฆ์น้ำจะใช้น้ำอบ น้ำหอม หรือน้ำที่ผสมด้วยน้ำอบ น้ำหอมประพรมที่องค์พระ การสงฆ์น้ำพระภิกษุสามเณรจะใช้แบบเดียวกับอาบน้ำ คือ การใช้ขันตักรดที่ตัวท่าน หรือที่ฝ่ามือก็ได้ แล้วแต่ความนิยม หากเป็นการสงฆ์น้ำแบบอาบน้ำพระ จะมีการถวายผ้าสังฆหรือถวายผ้าไตรตามแต่ศรัทธาด้วย

การสงฆ์น้ำพระได้บุญ คือ ความสุขใจ เบิกบานใจ ชุ่มชื่นใจ ความสะอาดของจิตใจ อันเกิดจากความเลื่อมใสในสิ่งที่ตนเคารพแล้วกระทำการบูชา ดังพระบาลีว่า "นัตถิ จิตเต ปะสันนัมหิ อปีปะกา นามะ ทักขิณา เมื่อจิตเลื่อมใสแล้ว ผลบุญไม่ชื่อน้อย" การสงฆ์น้ำพระก็เป็นกรกระทำที่เกิดจากจิตที่เลื่อมใส ในพระรัตนตรัยแล้วต้องการถวายน้ำอบน้ำหอม อันเป็นอามิสบูชา อีกนัยหนึ่งเป็นการแสดงมุทิตาจิตในท่านผู้เป็นที่เคารพ ซึ่งพระ

ภิกษุสงฆ์ก็จัดอยู่ในฐานะเป็นที่เคารพทางด้านจิตใจ เพราะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ สืบสานหลักธรรมนำเผยแผ่
สาธุชนสำนึกในคุณงามความดีของท่านจึงถวายการเคารพบูชาด้วยการสร้างน้ำ ซึ่งมีอานิสงส์ที่ท่านได้แสดงไว้ดังนี้
เรื่องเล่าอานิสงส์ การสร้างน้ำพระในสมัยพุทธกาล

ในกาลครั้งนั้นองค์สมเด็จพระพุทธเจ้า เสด็จประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหาร พร้อมภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป พระเจ้า
ปัสเสนทิโกศล พร้อมด้วยมหาอำมาตย์ทั้งหลาย ได้นำเครื่องสักการะทั้งหลายเข้าไปสู่พระเขตวันมหาวิหาร ถวาย
อภิวาทแด่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ประทับนั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วทูลถามว่า ภาวเต ข้าแต่
พระองค์ผู้เจริญ อันบุคคลใดกระทำให้สักการะบูชาสงเคราะห์อภิเชก แก่สงฆ์ด้วยใจ เลื่อมใสศรัทธา จะได้ผลอานิสงส์
เป็นอย่างไรพระเจ้าข้า องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่าดูกรมหาราช บุคคลใดมีความเชื่อในคุณพระ
รัตนตรัยทั้ง ๓ ประการในเมื่อปรารถนาอันใดก็จะสมความมุ่งมาตปรารถนาทุกประการ การทำเถรภิเชกนี้ได้
ทำกันสืบๆ มาในครั้งพุทธเจ้าก่อน ๆ

แล้วพระองค์ทรงแสดงสืบต่อไปว่า

ในกาลครั้งนั้นเป็นสมัยครั้งศาสนาของพุทธเจ้าเมธังกร ยังมีพระยาพระองค์หนึ่งทรงพระนามว่าวิชัยยะ ได้
เสวยสมบัติในเมืองสารนครประกอบไปด้วยทศพิชราชธรรม ๑๐ ประการ มีเถระองค์หนึ่งชื่อว่าอุสสา เป็นอันเตวา
สิกแห่งพุทธเจ้าเมธังกร พระยาวิชัยยะได้ทอดพระเนตรเห็นพระมหาเถระเข้ามาในเมือง พระยาวิชัยยะก็มีใจ
ศรัทธาเลื่อมใสในอิริยาบถของพระมหาเถระเจ้าเสร็จไปต้อนรับนิมนต์ให้ไปสู่วิหารของพระองค์ แล้วก็จัดแจง
สงเคราะห์อภิเชกด้วยน้ำหอม เสร็จแล้วถวายภัตตาหาร ตั้งความปรารถนาว่าปวงชนทั้งหลายที่อยู่ในขอบเขตชัณฑ
เสมา ขอจงตั้งอยู่ในโอวาทคำสอนของพระองค์ทุกเมื่อ และขอให้ข้าพระองค์ได้พ้นจากทุกข์ภัยเวร ข้าศึกศัตรูทั้ง
หลายด้วย บุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้กระทำไว้ในอนาคตกาลนั้นเทอญ พระมหาเถระเจ้าก็ได้อนุโมทนา แห่งพระยา
วิชัยยะแล้วถวายพระพรทิพย์ ๑๐ ประการ ลากลับไปสู่ สำนักแห่งพระมหาเถระเจ้าพระยาวิชัยยะได้รับพรแห่ง
พระมหาเถระ แล้วมีจิตยินดีรื่นเริงบันเทิงใจ ต่อบุญกุศลของพระองค์ที่ทรงกระทำไว้ ครั้นจตุตถจากโลกแล้วก็ไป
อุบถิอยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิตพิภพ มีวิมานทองสูง ๒๒ โยชน์ มีนางเทพอัปสรแสนหนึ่งเป็นบริวาร ครั้นสิ้นชีพเทว
บุตรแล้ว ได้ไปเกิดเป็นเจ้าพระสิริตะ เสริมสร้างบารมีให้แก่กล้าขึ้นไป ได้มาเกิด เป็นองค์พระตถาคต เดียวนี้แล

เป็นเหตุสำคัญทำให้เกิดประเพณีสร้างน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ ซึ่งในปัจจุบันกลายเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น
ของทุกแห่งในประเทศไทย รวมทั้งที่ตำบลแม่ลาดด้วย

คำสำคัญ : สร้างน้ำพระ

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาด. (2558). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์
และภูมิปัญญา ตำบลแม่ลาด อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: องค์การบริหารส่วน

ตำบลแม่ลาด.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-05

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1346&code_db=610004&code_type=03

The Office Of Academic Resource Information And Technology